

Číslo jednací: 8A 117/2016 - 39

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Slavomíra Nováka a soudkyň JUDr. Hany Pipkové a JUDr. Marcely Rouskové v právní věci žalobce:

V M , bytem , zastoupen Mgr. Robertem Cholenským, Ph.D., advokátem se sídlem Brno, Bolzanova 461/5, proti žalovanému: Ministerstvo vnitra, Nad Štolou 936/3, Praha 7, o žalobě proti rozhodnutí Ministerstva vnitra ze dne 7. 6. 2016, č. j. MV-77942-2/KM-2016,

t a k t o :

I. Rozhodnutí Ministerstva vnitra ze dne 7. 6. 2016, č. j. MV-77942-2/KM-2016, a rozhodnutí Policie České republiky, Služby kriminální policie a vyšetřování, Útvaru pro odhalování organizovaného zločinu, ze dne 2. 5. 2016, č. j. U00Z-2324-1/ČJ-2016-290008, se v rozsahu, v němž byla odmítnuta žalobcova žádost o informace, jakou finanční částku v Kč zaplatila policie znalci za vyhotovení odborného posudku na věci, které byly zabaveny během domovní prohlídky provedené dne 28. dubna 2015 v Olomouci v žalobcově obydlí, z r u š u j í .

II. Policii České republiky, Národní centrále proti organizovanému zločinu Služby kriminální policie a vyšetřování s e n a ř i z u j e poskytnout žalobci do 15 dnů od právní moci rozsudku informaci, jakou finanční částku zaplatila Policie České republiky znalci za vyhotovení odborného vyjádření nebo znaleckého posudku týkajícího se věci,

které byly zajištěny během domovní prohlídky provedené dne 28. dubna 2015 v Olomouci v žalobcově obydlí.

III. Žalovaný je povinen zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení ve výši 11.228 Kč, a to do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám jeho zástupce Mgr. Roberta Cholenského, Ph.D., advokáta.

O d ů v o d n ě n í

Žalobce se podanou žalobou domáhal zrušení rozhodnutí žalovaného Ministerstva vnitra ze dne 7. 6. 2016, kterým bylo zamítnuto jeho odvolání proti rozhodnutí Policie České republiky, Útvaru pro odhalování organizovaného zločinu Služby kriminální policie a vyšetřování ze dne 2. 5. 2016, č. j. UOOZ-2324-1/ČJ-2016-290008, jímž byla odmítnuta žádost žalobce o informace podle zákona o svobodném přístupu k informacím, týkající se jednak výše finanční částky v Kč, kterou zaplatila policie znalci za vyhotovení odborného posudku na věci, které byly zabaveny během domovní prohlídky 37 Nt 5012/2015 a 37 Nt 5023/2015, realizované dne 28. 4. 2015 v Olomouci, a jednak poskytnutí textu smlouvy k tomuto znaleckému posudku a dokumentů výběrového řízení na tento znalecký posudek, případně o způsobu, jakým byl znalec vybrán, doručená dne 18. 4. 2016.

V odůvodnění napadeného rozhodnutí odvolací orgán uvedl, že ze spisového materiálu zjistil, že požadovaná informace se týká dosud neukončeného trestního řízení, vedeného povinným subjektem jako policejním orgánem pod č.j. UOOZ-1527/TČ-2015-290050, nad jehož postupem v rámci tohoto řízení vykonává dozor nad zachováním zákonnosti v přípravném řízení trestním státní zástupce okresního státního zastupitelství v Mostě (sp.zn. 2 Zn 126412014Z). Odvolací orgán dále zjistil, že povinný subjekt o předmětné žádosti informoval dne 19. 4. 2016 státního zástupce, který po seznámení se žádostí konstatoval, že i nadále platí jeho pokyn ze dne 8. 12. 2015, jímž si v této trestní věci vyhradil právo k poskytování informací, a to v plném rozsahu. Odvolací orgán zde měl za to, že postavení státního zástupce jako orgánu vykonávajícího dozor nad zachováním zákonnosti v přípravném řízení trestním umožňuje, aby při výkonu dozoru nad postupem policejního orgánu jeho činnost usměrňoval též pokynem, případně prostřednictvím písemného souhlasu. Policejní orgán sice požívá při provádění úkonů trestního řízení procesní samostatnosti, je ale plně podřízen státnímu zástupci, který je oprávněn udílet mu pokyny, jež jsou pro policejní orgán závazné a nemůže jejich splnění odepřít. Žalovaný proto konstatoval, že považuje odmítnutí žádosti povinným subjektem podle ust. § 15 odst. 1 zákona o svobodném přístupu k informacím s odkazem na ust. § 11 odst. 4 písm. a) téhož zákona a ust. § 8a trestního řádu za správné, neboť vyhradil-li si v přípravném řízení státní zástupce právo poskytnout informace o určité trestní věci, může je policejní orgán

poskytnout jen s jeho předchozím souhlasem. Takový souhlas dán nebyl a informační povinnost zůstává v kompetenci státního zástupce. V opačném případě by povinnému subjektu nic nebránilo požadovanou informaci odvolateli poskytnout.

Proti tomuto rozhodnutí směřovala žaloba, v níž žalobce především označil za nezákonný důvod odmítnutí žádosti o informace podle ustanovení § 11 odst. 6 zákona o svobodném přístupu k informacím. Podle tohoto ustanovení povinný subjekt neposkytne informaci o činnosti orgánů činných v trestním řízení, včetně informací ze spisů, a to i spisů, v nichž nebylo zahájeno trestní řízení, dokumentů, materiálů a zpráv o postupu při prověřování oznámení, které vznikly činností těchto orgánů při ochraně bezpečnosti osob, majetku a veřejného pořádku, předcházení trestné činnosti a při plnění úkolů podle trestního řádu, pokud by se tím ohrozila práva třetích osob anebo schopnost orgánů činných v trestním řízení předcházet trestné činnosti, vyhledávat nebo odhalovat trestnou činnost nebo stíhat trestné činy nebo zajišťovat bezpečnost České republiky. Protože požadována je finanční částka vyplacená určité osobě za zpracování v žádosti konkretizovaného odborného vyjádření nebo znaleckého posudku, jehož existence je žadateli bezprostředně známa z přípisu, který obdržel, nemůže poskytnutím této informace dojít k citovaným ustanovením předpokládanému ohrožení plnění úkolů policie ani k zásahu do práv třetích osob, případně k ohrožení schopnosti orgánů činných v trestním řízení na úseku jim svěřených pravomocí v trestním řízení. Ostatně i z dikce napadeného rozhodnutí je patrné, že odvolací orgán se s touto argumentací rozhodnutí policie neztotožnil a za správný označil toliko důvod dle § 11 odst. 4 písm. a) zákona o svobodném přístupu k informacím a § 8a trestního řádu.

Dále žalobce poukázal na to, že podle ustanovení § 11 odst. 4 písm. a) zákona o svobodném přístupu k informacím povinné subjekty neposkytnou informace o probíhajícím trestním řízení. Toto ustanovení je však třeba vykládat ústavně konformním způsobem a každé takové odmítnutí musí být podrobeno testu naléhavé společenské potřeby. Ten se opírá o ustanovení čl. 17 odst. 4 a 5 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“), přičemž podle čl. 4 odst. 4 Listiny platí, že při používání ustanovení o mezích základních práv a svobod musí být šetřeno jejich podstaty a smyslu. Taková omezení nesmějí být zneužívána k jiným účelům, než pro které byla stanovena. Test naléhavé společenské potřeby ve vztahu k poskytování informací podle zákona o svobodném přístupu k informacím prvně uceleně formuloval Ústavní soud v nálezu ze dne 30. března 2010, sp. zn. Pl. ÚS 2/10. Dále pak k tomu judikoval Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 1. prosince 2010, č. j. 1 As 44//2010-103. Závěr o přípustnosti poskytovat informace z pravomocně neskončených trestních řízení byl arci Nejvyšším správním soudem formulován již v precedenčně důležitém rozsudku ze dne 16. března 2010, č. j. 1 As 97/2009-119, ve kterém tento soud uvedl:

„Po obdržení žádosti o informaci povinný subjekt nejprve posoudí, zda v konkrétním čase probíhá trestní řízení ohledně informace, která je požadována. O ukončených trestních řízeních informaci poskytne. Jedná-li se o informaci o probíhajícím trestním řízení, povinný subjekt uváží, zda by poskytnutím informace mohl být zmařen předmět a účel trestního řízení, tedy zpochybněna role státu při zjišťování trestných činů, odhalování, stíhání a odsuzování pachatelů trestných činů či obecně při upevňování zákonnosti. Jedině z tohoto důvodu je ospravedlnitelné veřejnosti požadované informace nepřístupnit. Pokud nemůže být poskytnutím informace cíl trestního řízení zmařen nebo ohrožen, povinný subjekt informaci poskytne, neboť neexistuje důvod jejího dalšího utajení.“

Napadené rozhodnutí však nevysvětluje, v čem by mělo spočívat nebezpečí, které by mohlo z poskytnutí požadované informace – částky odměny vyplacené znalci – plynout; rozhodnutí policie uvádí, že „*jakékoliv uvolnění požadovaných informací by mohlo nemalou měrou ovlivnit probíhající trestní řízení,*“ aniž by ovšem objasnilo či minimálně naznačilo, jak a proč by k podobnému následku vůbec mohlo dojít.

Žalobce dále uvedl, že výčet důvodů, pro něž lze odmítnout poskytnutí informací požadovaných podle zákona o svobodném přístupu k informacím, je taxativní, přičemž bylo judikováno, že odmítnout poskytnout informace, jejichž poskytování je upraveno jiným právním předpisem, lze toliko v případech, kdy je tato úprava natolik komplexní, že se vedle ní úprava podle zákona o svobodném přístupu k informacím nemůže uplatnit. Zákon o svobodném přístupu k informacím je vůči *lex specialis* a *lex posterior* a ustanovení § 8a trestního řádu tak může být aplikováno pouze pro rozšíření práva na informace nad rámec garantovaný zákonem o svobodném přístupu k informacím, nikoli pro jeho zúžení. K témuž závěru dospěl Nejvyšší správní soud *obiter dictum* v rozsudku ze dne 13. srpna 2008, č. j. 2 As 38/2007-78:

„Pokud stěžovatel požaduje, aby zdejší soud zaujal názor k tomu, jaký je vztah zákona o svobodném přístupu k informacím a trestního řádu, pak je nutno přisvědčit žalobci v tom, že vztah těchto dvou právních předpisů není předmětem tohoto sporu. Nad jeho rámec je pak možno upozornit na závěry plynoucí z rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 31. 8. 2006, č. j. 15 Ca 189/2005-28, kde je uvedeno, že »trestní řád neobsahuje natolik komplexní úpravu týkající se poskytování informací, aby mohl být zvláštním právním předpisem ve smyslu § 2 odst. 3 zákona o svobodném přístupu k informacím, jenž by vylučoval možnost domáhat se poskytnutí informací podle tohoto zákona.«“

Proto existence ustanovení § 8a trestního řádu tak nemůže být důvodem odepření informací požadovaných podle zákona o svobodném přístupu k informacím.

Žalobce rovněž označil za lichý důvod odmítnutí spočívající ve tvrzení, že k poskytnutí informací nedal souhlas státní zástupce Okresního státního zastupitelství v Mostě. Postavení státního zástupce jako dozorujícího orgánu v trestním řízení nemá a nemůže mít žádný dopad do oblasti práva na informace v řízení podle zákona o svobodném přístupu k informacím. Státní zástupce není podle tohoto zákona ani nadřízeným orgánem povinného subjektu, ani mu skutečný nadřízený orgán – tedy žalovaný – nepodléhá v řízení o odvolání proti rozhodnutí povinného subjektu o odmítnutí žádosti. Otázku splnění podmínek omezení práva na informace podle § 11 zákona o svobodném přístupu k informacím je povinen autonomně posoudit v I. stupni povinný subjekt a v odvolacím řízení žalovaný; k právnímu názoru státního zástupce přitom nemusí ani přihlídnout, natož aby jím byl vázán, neboť pravomoci státního zástupce nezasahují mimo trestní řízení a nad rámec stanovený příslušnými ustanoveními trestního řádu a zákona o státním zastupitelství.

Pokud jde o záležitost veřejného zájmu, žalobce uvedl, že Policie České republiky má tendenci vycházet zpracovatelům odborných vyjádření a znaleckých posudků vstříc do té míry, že toleruje, aby znalci za svou práci účtovali extrémně nadsazené částky odměny (žalobce připomíná, že maximální hodinová sazba za zpracování posudku je striktně fixována právními předpisy). Dochází pak k tomu, že počet účtovaných hodin nelze vůbec rozvrhnout do času, který měl znalec pro zpracování svého textu k dispozici, nehledě na zvláštní poměr, který se tolerancí takto frapantně fraudulentního jednání mezi orgány činnými v trestním řízení a znalcem konstituuje a který může být následně

úspěšně namítnut v trestním řízení ať v dané, nebo i v jiné trestní věci, kde byl tentýž znalec týměž policejním útvarem přihrán. Je ve veřejném zájmu, aby tyto protiprávní praktiky orgánů činných v trestním řízení byly odhalovány a veřejnost na ně byla upozorňována, a je tudíž důvodné požadovat, aby policie výši odměn vyplácených znalcům jednotlivým žadatelům na základě žádosti podle zákona o svobodném přístupu k informacím poskytovala. Pouhé zveřejnění této částky nemůže přitom mít sebemenší negativní dopad do trestního řízení: poskytnutí nemá být ani obsah, a dokonce ani název příslušného odborného vyjádření nebo znaleckého posudku, toliko finanční částka, která za něj byla znalci vyplacena.

Konečně žalobce uvedl, že podle ustanovení čl. 4 odst. 3 Listiny musejí zákonná omezení základních práv a svobod platit stejně pro všechny případy, které splňují stanovené podmínky, přičemž právo na rovné zacházení se všemi občany vyvěrá ze samotného čl. 1 Listiny. Nelze proto akceptovat, že Policie České republiky v jiných případech informace analogické té, jež je požadována v rozhodované věci, žadatelům poskytuje a žalobci informace odpírá. K tomu žalobce doložil vyrozumění Útvaru pro odhalování organizovaného zločinu ze dne 10. 11. 2010, č. j. UOOZ-42/Tč-2009-27, ze kterého je patrné, že jinému žadateli byly poskytnuty informace o odměnách za znalecké posudky ve dvou trestních řízeních, z nichž ani jedno nebylo v době poskytnutí informací pravomocně skončeno.

Z uvedených důvodů proto žalobce navrhl, aby soud zrušil napadené rozhodnutí žalovaného i jemu předcházející rozhodnutí povinného subjektu a aby povinnému subjektu uložil povinnost požadovanou informaci poskytnout.

Žalovaný se k věci vyjádřil s tím, že žalobu považuje za nedůvodnou, a to zejména proto, že napadeným rozhodnutím žalovaného nebyl žalobce zkrácen na svých hmotných ani procesních právech a v rámci správního řízení tak nedošlo k porušení jeho práv. Dále pak odkázal na odůvodnění napadeného rozhodnutí, resp. rozhodnutí povinného subjektu pod č.j. UOOZ-2324-1/ČJ-2016-290008 ze dne 2. 5. 2016, ve kterých je podrobně popsán průběh vyřizování žádosti žalobce o informace podle zákona o svobodném přístupu k informacím. Povinný subjekt žádost posoudil a dne 2. 5. 2016 vydal rozhodnutí o odmítnutí žádosti dle ust. § 15 odst. 1 zákona o svobodném přístupu k informacím s odkazem na ust. § 11 odst. 4 písm. a) a odst. 6 téhož zákona a ust. § 8a trestního řádu s tím, že požadovaná informace se týká trestního řízení, které dosud nebylo ukončeno a v němž je žalobce osobou zúčastněnou, a jakékoli uvolnění informací by mohlo ovlivnit probíhající trestní řízení. Proto si dozorový státní zástupce Okresního státního zastupitelství v Mostě vyhradil právo k poskytování informací z tohoto dosud neukončeného trestního řízení. Rozhodnutí povinného subjektu napadl žalobce v zákonné lhůtě svým odvoláním a žalovaný, jako nadřízený věcně příslušný odvolací odvolání zamítl a rozhodnutí povinného subjektu jako správné potvrdil, maje za to, že povinný subjekt při svém rozhodování pečlivě zvažoval, zda požadovanou informaci žalobci poskytne či nikoli, a své právní úvahy rovněž náležitě odůvodnil. Žalovaný proto navrhl, aby soud žalobu zamítl.

Městský soud v Praze přezkoumal napadené rozhodnutí, jakož i řízení, které jeho vydání předcházelo, a dospěl k závěru, že žaloba byla podána důvodně.

Z obsahu správního spisu je zřejmé, že žalobce požádal dne 18. 4. 2016 podle zákona o svobodném přístupu k informacím o sdělení, jakou finanční částku v Kč zaplatila policie znalci za vyhotovení odborného posudku na věci, které byly zabaveny během domovní prohlídky 37 Nt 5012/2015 a 37 Nt 5023/2015, realizované dne 28. dubna 2015 v Olomouci v jeho obydlí). Současně požádal o poskytnutí textu smlouvy k tomuto znaleckému posudku a veškeré dokumenty týkající se výběrového řízení na tento znalecký posudek případně o způsobu, jakým byl znalec vybrán.

Ředitel Útvaru pro odhalování organizovaného zločinu rozhodl dne 2. 5. 2016 tuto žádost o informace odmítl s tím, že povinný subjekt si byl při posouzení právní otázky ohledně neposkytnutí informací plně vědom úlohy, kterou v právním státě zastává právo na informace, avšak toto právo naráží na omezení a limity. Povětšinou se jedná o omezení, která vyplývají z potřeby ochrany legitimních veřejných zájmů, , což jsou kupříkladu restriktce v podobě národní a veřejné bezpečnosti, veřejného pořádku a prevence zločinnosti. Právo na informace má veřejnoprávní charakter, je politickým právem. Povinný subjekt je určitým způsobem navázán na veřejnou moc tím, že je buď jejím přímým nositelem a vykonavatelem, případně toliko vykonavatelem nebo disponuje s veřejnými prostředky, které mu veřejná moc svěřila. Jak v minulosti opakovaně uvedl Ústavní soud, právo na informace má charakter nástroje, který slouží jako prostředek účasti na veřejném životě. Povinný subjekt k tomuto dotazu konstatuje, že zákon poskytování informací o probíhajícím trestním řízení vylučuje z režimu poskytování informací podle informačního zákona. Trestní kauza, které se žádost o poskytnutí informací týká a je vedena pod č.j.: UOOZ-1527/TČ -2015-290050 dosud nebyla ukončena, o čemž je žadatel jako osoba zúčastněná informován v souladu se zákonem č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním. Dle názoru povinného subjektu by jakékoliv uvolňování informací mohlo nemalou měrou ovlivnit probíhající trestní řízení. Povinný subjekt se rovněž opírá o stanovisko dozorujícího státního zastupitelství, Okresní státní zastupitelství Most, které v souvislosti s probíhajícím trestním řízením ve výše uvedené věci zamítlo jakékoliv uvolňování informací, které by mohlo ohrozit probíhající trestní řízení a vyhradilo si právo k poskytování informací. Na základě výše uvedených skutečností a na základě ustanovení § 15 s přihlédnutím k § 11 odst. 4 a), dále odst. 6 zákona č. 106/1999 Sb. a ustanovení § 8a zákona č.141/1961 Sb. trestní řád, byla proto žádost odmítnuta. O odvolání žalobce pak bylo rozhodnuto žalobou napadeným rozhodnutím.

Městský soud v Praze posoudil věc takto:

Žalobce především namítal neexistenci důvodu odmítnutí žádosti podle ust. § 11 odst. 6 zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů. Tuto námitku soud shledal důvodnou.

Podle citované normy povinný subjekt neposkytne informaci o činnosti orgánů činných v trestním řízení, včetně informací ze spisů, a to i spisů, v nichž nebylo zahájeno trestní řízení, dokumentů, materiálů a zpráv o postupu při prověřování oznámení, které vznikly činností těchto orgánů při ochraně bezpečnosti osob, majetku a veřejného pořádku, předcházení trestné činnosti a při plnění úkolů podle trestního řádu, pokud by se tím ohrozila práva třetích osob anebo schopnost orgánů činných v trestním řízení předcházet trestné činnosti, vyhledávat nebo odhalovat trestnou činnost nebo stíhat

trestné činy nebo zajišťovat bezpečnost České republiky. Ustanovení jiných zákonů o poskytování informací tím nejsou dotčena.

Odmítnout poskytnutí požadované informace s odkazem na tuto normu mohl povinný subjekt jen tehdy, pokud by doložil, že by jejím poskytnutím byla ohrožena „*práva třetích osob anebo schopnost orgánů činných v trestním řízení předcházet trestné činnosti, vyhledávat nebo odhalovat trestnou činnost nebo stíhat trestné činy nebo zajišťovat bezpečnost České republiky*“, a uvést konkrétní skutečnosti, z nichž by takový závěr vyvodil. Povinný subjekt však nic takového v odůvodnění svého rozhodnutí neuvedl, neboť se omezil na tvrzení, že „*Dle názoru povinného subjektu by jakékoliv uvolňování informací mohlo nemalou měrou ovlivnit probíhající trestní řízení.*“ Toto tvrzení však nelze nijak přezkoumat, neboť pro jeho nekonkrétnost nelze nijak určit, zda je pravdivé či nikoliv. Povinný subjekt neuvedl, z jakých skutečností vyvodil svůj závěr o tom, že probíhající trestní řízení by mohlo být ovlivněno tím, že žalobci bude sdělena výše částky vyplacené za vyhotovení odborného posudku na věci zabavené žalobci při domovní prohlídce. Bez uvedení konkrétních skutečností je takový závěr jen pouhou spekulací. Odůvodnění povinného subjektu je tedy v této části nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů.

Žalobce k tomu v odvolání namítl, že požadoval sdělení pouze finanční částky, která byla vyplacená určité osobě za zpracování odborného vyjádření, a poskytnutím této informace nemůže dojít k ohrožení plnění úkolů policie, ani k zásahu do práv třetích osob, případně k ohrožení schopnosti orgánů činných v trestním řízení na úseku jim svěřených pravomocí v trestním řízení. Bylo tedy povinností žalovaného jako odvolacího orgánu se s touto námitkou náležitě vypořádat. Jak je však z napadeného rozhodnutí zřejmé, k tomu nedošlo, neboť žalovaný se touto odvolací námitkou vůbec nezabýval a ani z moci úřední nijak nevyhodnotil skutečnost, že – jak vyloženo výše - odůvodnění rozhodnutí povinného subjektu je v této části nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů. Přitom již sama tato vada by byla důvodem ke zrušení rozhodnutí o odmítnutí žádosti o informace.

Dále soud shledal důvodnou žalobní námitku, v níž žalobce polemizoval s důvodem neposkytnutí informace podle ust. § 11 odst. 4 písm. a) zákona o svobodném přístupu k informacím. Nezbývá zde než souhlasit se žalobcem v tom, že napadené rozhodnutí nevysvětluje, v čem by mělo spočívat nebezpečí, které by mohlo z poskytnutí požadované informace - částky odměny vyplacené znalci - plynout; rozhodnutí policie uvádí, že „*jakékoliv uvolnění požadovaných informací by mohlo nemalou měrou ovlivnit probíhající trestní řízení,*“ aniž by ovšem objasnilo či minimálně naznačilo, jak a proč by k podobnému následku vůbec mohlo dojít. Tvrzení o tom, že k takovému ovlivnění by mohlo dojít „*nemalou měrou*“ je pak jen prázdnou, protože nijak neodůvodněnou frází. Soud zde musí připomenout, že byť ustanovení § 11 odst. 4 písm. a) zákona o svobodném přístupu k informacím bez dalšího stanoví, že povinné subjekty neposkytnou informace o probíhajícím trestním řízení, ani tuto normu nelze interpretovat automaticky tím způsobem, že jakékoliv informace z probíhajícího trestního řízení nebudou žadateli poskytnuty. Tento závěr koncipoval Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 1. prosince 2010, č. j. 1 As 44/2010-103, jímž stanovil pravidlo k interpretaci a aplikaci této normy. Výslovně stanovil, že povinný subjekt s ohledem na ústavní zásady práva na informace musí vždy zvážit, zda by poskytnutím informace o probíhajícím trestním řízení mohl být zmařen předmět a účel trestního řízení, tedy

zpochybněna role státu při zjišťování trestných činů, odhalování, stíhání a odsuzování pachatelů trestných činů či obecně při upevňování zákonnosti, a dále bude vždy na zvážení povinného subjektu, nakolik je důvod neposkytnutí informace vskutku ospravedlněn „naléhavou společenskou potřebou“. To znamená, že odmítnout poskytnutí informací o probíhajícího trestního řízení s odkazem na ust. § 11 odst. 4 písm. a) může povinný subjekt jen tehdy, pokud přesvědčivě doloží, že její neposkytnutí je skutečně vynuceno „naléhavou společenskou potřebou“, tedy zejména tím, že by v konkrétní trestní věci mohl být zmařen předmět a účel trestního řízení. V projednávané věci však ani povinný subjekt, ani nadřízený orgán žádnou přezkoumatelnou argumentaci v tomto směru neuvedli, když se omezili na pouhé odkazy na ust. § 11 odst. 4 písm. a) zákona o svobodném přístupu k informacím, aniž by uvedli jakoukoliv skutečnost, z níž by bylo možno dovodit možné zmaření předmět a účel trestního řízení.

Dále žalobce namítal, že použit k odmítnutí informace ustanovení § 8a trestního řádu lze jen tehdy, pokud by tato úprava byla natolik komplexní, že by se vedle ní úprava podle zákona o svobodném přístupu k informacím nemohla uplatnit.

Soud má za to, že úprava poskytování informací o trestním řízení a osobách na něm zúčastněných podle ust. 8a zákona č. 141/1961 Sb., ve znění pozdějších předpisů, je sice velmi rozsáhlá a komplexní, avšak že na projednávanou věc ji nelze použít.

Podle § 8a odst. 1, 2 a 3 trestního řádu

(1) Při poskytování informací o své činnosti veřejnosti orgány činné v trestním řízení dbají na to, aby neohrozily objasnění skutečností důležitých pro trestní řízení, nezveřejnily o osobách zúčastněných na trestním řízení údaje, které přímo nesouvisí s trestnou činností, a aby neporušily zásadu, že dokud pravomocným odsuzujícím rozsudkem není vina vyslovena, nelze na toho, proti němuž se vede trestní řízení, hledět, jako by byl vinen (§ 2 odst. 2). V přípravném řízení nesmějí zveřejnit informace umožňující zjištění totožnosti osoby, proti které se vede trestní řízení, poškozeného, zúčastněné osoby a svědka.

(2) Při poskytování informací podle odstavce 1 orgány činné v trestním řízení zvláště dbají na ochranu osobních údajů a soukromí osob mladších 18 let.

(3) Orgány činné v trestním řízení informují o své činnosti veřejnost poskytováním informací podle odstavce 1 veřejným sdělovacím prostředkům; poskytnutí informací odeprou z důvodů ochrany zájmů uvedených v odstavcích 1 a 2. Vyhradí-li si v přípravném řízení státní zástupce právo poskytnout informace o určité trestní věci, může je policejní orgán poskytnout jen s jeho předchozím souhlasem.

Omezení uvedená v ustanoveních § 8a odst. 1, 2 a 3 trestního řádu nelze v projednávané věci aplikovat bez dalšího, neboť se vztahují na situace, kdy orgány činné v trestním řízení poskytují informace o své činnosti veřejnosti. Účelem a smyslem tam stanovených omezení je jednak neohrozit objasnění skutečností důležitých pro trestní řízení, a jednak nezveřejňovat osobní údaje o osobách, jež jsou na trestním řízení účastny (tedy o podezřelém resp. obviněném, o poškozeném, o zúčastněné osobě a o svědkovi). O nic takového však ve věci nyní rozhodované nešlo, protože žalobcem požadované informace se týkaly osoby znalce a (ten ve výčtu v ust. § 8a odst. 1 trestního řádu uveden není). Tyto informace se navíc vztahovaly k odměně za znalcem vypracovaný posudek, přičemž poskytnutí takového údaje v žádné kolizi s omezeními

podle ust. § 8a trestního řádu není; pokud by měli povinný subjekt a nadřízený orgán za to, že ano, měli k tomu vést v odůvodnění svých rozhodnutí jasnou a konkrétní argumentaci. Nic takového se však v jejich rozhodnutích nenachází, neboť oba se omezili na pouhý odkaz na ust. § 8a trestního řádu bez jakéhokoliv dalších odůvodnění.

Žalobce dále odmítl argument žalovaného o nesouhlasu státního zástupce s poskytnutím informací.

Soud si je vědom toho, že v přípravném řízení trestním má státní zástupce významná oprávnění, což vyplývá zejména z ust. § 174 trestního řádu, jež mu ukládá vykonávat dozor nad zachováváním zákonnosti v přípravném řízení. Je tedy nesporně v jeho působnosti a pravomoci ve velmi širokém rozsahu dávat policii závazné pokyny k vyšetřování trestných činů, vyžadovat od policejního orgánu informace o jeho činnosti, prověřovat jeho činnost z hlediska včasnosti a řádného postupu, rušit nezákonná nebo neodůvodněná rozhodnutí a opatření policejního orgánu, která může nahrazovat vlastními apod. Pokud pak jde o poskytování informací, podle ust. § 8a odst. 3 poslední věta trestního řádu má státní zástupce právo v přípravném řízení vyhradit si poskytnout informace o určité trestní věci; policejní orgán pak může informace poskytnout jen s jeho předchozím souhlasem.

Městský soud nicméně dospěl k závěru, že na projednávanou věc nelze tuto normu vztáhnout. Žalobcem požadovaná informace – výše finanční částky v Kč, kterou zaplatila policie znalci za vyhotovení odborného posudku na věci, které byly zabaveny během domovní prohlídky provedené dne 28. dubna 2015 v Olomouci v žalobcově obydlí - se nijak netýkala objasnění skutečností důležitých pro trestní řízení, ani nešlo o informace umožňující zjištění totožnosti osoby, proti které se vede trestní řízení, poškozeného, zúčastněné osoby a svědka. Tato informace svým obsahem tedy nijak nezapadala do okruhu informací, na jejichž poskytování se vztahují ust. § 8a trestního řádu. Pokud pak jde o citované oprávnění státního zástupce vyhradit si poskytování informací o určité trestní věci a o vázanost policejního orgánu na předchozí souhlase státního zástupce, je nutné vykládat je v kontextu celého ust. § 8a odst. 3 trestního řádu, tedy včetně jeho věty první. V ní je totiž výslovně uvedeno, že „*Orgány činné v trestním řízení informují o své činnosti veřejnost poskytováním informací podle odstavce 1 veřejným sdělovacím prostředkům; poskytnutí informací odeprou z důvodů ochrany zájmů uvedených v odstavcích 1 a 2.*“ Oprávnění státního zástupce regulovat poskytování informací se tak týká jen případů, kdy orgány činné v trestním řízení informují o své činnosti „*veřejnost*“, přičemž tak činí poskytováním informací „*veřejným sdělovacím prostředkům*“. V projednávané věci však o nic takového nešlo, neboť se nejednalo ani o informování veřejnosti, ani o podávání informací veřejným sdělovacím prostředkům. Na tento případ se tedy pravomoc státního zástupce podle ust. § 8a odst. 3 poslední věta trestního řádu nevztahovala, a proto ani povinný subjekt, ani nadřízený orgán nemohli odkazem na nesouhlas státního zástupce vůbec argumentovat, a měli se tedy řídit pouze ustanoveními zákona o svobodném přístupu k informacím. Pokud tak přesto neučinili, jsou jejich rozhodnutí v tomto směru nezákonná.

Žalobce dále namítal, že je věcí veřejného zájmu, aby výše odměn, které policie vyplácí znalcům, byla pod veřejnou kontrolou a aby k údajům o výši těchto odměn existoval přístup podle zákona o svobodném přístupu k informacím.

Rovněž s touto žalobní námitkou se soud ztotožnil. Předně ovšem uvádí, že nepovažoval za nutné jakkoliv zkoumat, zda skutečně došlo k tomu, že by si v jakémkoliv konkrétním případě znalec za svou práci účtoval nadsazenou výši odměny a zda mu taková odměna byla ze strany Policie České republiky skutečně vyplacena. Pro takové úvahy neměl soud dostatek skutkových zjištění, a především to nepovažoval za podstatné pro rozhodnutí o aktuální žalobě. Nesporné totiž je, že odměna znalci za vypracovaný znalecký posudek v trestním řízení – anebo za jakékoliv odborné vyjádření pro tento účel - je vyplácena z veřejných prostředků. Pak ovšem tu lze aplikovat závěry, k nimž dospěl Nejvyšší správní soud v rozsudku rozšířeného senátu ze dne 22. října 2014, č. j. 8 As 55/2012 – 62, kde konstatoval, že „*informace o platech zaměstnanců placených z veřejných prostředků se podle § 8b zákona o svobodném přístupu k informacím zásadně poskytují*“. Městský soud má za to, že podléhá-li obecné informační povinnosti údaj o platu zaměstnance placeného z veřejných prostředků, pak není důvod k tomu, aby z tohoto režimu byl vyňat údaj o odměně znalce za vypracovaný znalecký posudek nebo odborné vyjádření, jedná-li se též o vynaložené veřejné prostředky. Shodně se žalobcem má soud též za to, že pouhé zveřejnění částky vyplacené odměny nemůže přitom mít sebemenší negativní dopad do trestního řízení: poskytnut nemá být ani obsah, a ani název příslušného odborného vyjádření nebo znaleckého posudku, pouze finanční částka, která za něj byla znalci vyplacena. Přitom kontrola vynakládání veřejných prostředků nepochybně je ve veřejném zájmu a jen stěží může jakkoliv odporovat účelu a smyslu zákona o svobodném přístupu k informacím.

Konečně soud akceptoval i žalobní námitku odůvodněnou poukazem na to, že v jiném obdobném případě tentýž povinný subjekt informace o výši odměn vyplacených znalcům poskytl. K tomu žalobce předložil soudu kopii vyrozumění Policie České republiky, Služby kriminální policie a vyšetřování, Útvaru pro odhalování organizovaného zločinu, ze dne 10. listopadu 2010, č.j. UOOZ-42/Tč-2009-27, jímž byly právě takové informace podle zákona o svobodném přístupu k informacím poskytnuty.

Žalovaný ve vyjádření k žalobě se k této žalobní námitce nijak nevyjádřil, a tedy informaci o takovém postupu povinného subjektu v jiném obdobném případě nijak nezpochybnil. Soud má za to, že přirozeně i při aplikaci zákona o svobodném přístupu k informacím je nutno trvat na tom, aby povinné subjekty respektovaly princip legitmního očekávání a aby rozhodovaly v obdobných případech obdobně. Je tedy třeba dát i v ohledně této žalobní námitky za pravdu žalobci, s tím, že informace o výši odměny znalci je třeba postupem podle zákona o svobodném přístupu k informacím poskytnout. Měl-li by povinný subjekt v konkrétním případě obdobné povahy za to, že jsou dány relevantní důvody pro odepření, musí je v rozhodnutí o odmítnutí řádně vyargumentovat. To se však v projednávané věci nestalo, když ani rozhodnutí o odvolání, ani rozhodnutí povinného subjektu nebylo odůvodněno skutečnostmi, které by při soudním přezkumu mohly obstát.

Městský soud v Praze tedy po přezkoumání věci dospěl k závěru, že žaloba byla podána důvodně, tudíž jsou dány důvody pro zrušení napadeného rozhodnutí.

Vzhledem k ust. § 16 odst. 4 zákona o svobodném přístupu k informacím pak soud vážil, zda jsou dány důvody k tomu, aby zrušil i rozhodnutí povinného subjektu a aby následně povinnému subjektu nařídil požadované informace poskytnout.

Podle uvedené normy při soudním přezkumu rozhodnutí o odvolání na základě žaloby podle zvláštního právního předpisu soud přezkoumá, zda jsou dány důvody pro odmítnutí žádosti. Nejsou-li žádné důvody pro odmítnutí žádosti, soud zruší rozhodnutí o odvolání a rozhodnutí povinného subjektu o odmítnutí žádosti a povinnému subjektu nařídí požadované informace poskytnout.

Soudu je tedy uloženo, aby sám zkoumal, zda existují důvody pro odmítnutí žádosti. Podle názoru městského soudu však nelze tuto normu interpretovat tak, že by úkolem soudu bylo aktivně pátrat po tom, zda v případě konkrétní žádosti o poskytnutí informací je či není dán *kterýkoliv* z důvodů pro odmítnutí takové žádosti, jak jsou vymezeny v ust. § 7 až 11 zákona o svobodném přístupu k informacím. Byť ustanovení § 16 odst. 4 zákona o svobodném přístupu k informacím představuje jistou výjimku z pouhého soudního přezkumu, když správní soud je tu nadán pravomocí rozhodnout ve správní věci samotné, přesto se nestává další instancí ve správním řízení a není jeho úkolem *zcela* nahradit rozhodování povinného subjektu, resp. nadřízeného orgánu. Městský soud má tak za to, že vždy bude úkolem soudu zkoumat, zda jsou anebo nejsou dány právě ty důvody, jimiž ve svých rozhodnutích argumentoval povinný subjekt, resp. nadřízený orgán – s otázkou jejich existence se tedy musí soud výslovně vypořádat. Existencí dalších možných důvodů podle ust. § 7 až 11 zákona o svobodném přístupu k informacím se však soud bude zabývat jen tehdy, pokud budou vzhledem k povaze konkrétní požadované informace zjevně přicházet v úvahu anebo pokud budou dokonce ve věci zjevně dány, byť by na ně povinný subjekt, resp. nadřízený orgán, ve svém rozhodnutí nepoukázal. Například tedy šlo-li o žádost o informace týkající se obchodní činnosti povinného subjektu, bylo by nutné, aby soud zkoumal možnou existenci obchodního tajemství podle ust. § 9 zákona o svobodném přístupu k informacím. Obdobně by musel postupovat, pokud by z okolností případu dospěl k názoru, že požadovaná informace by mohla mít povahu informace utajované (viz ust. § 7 zákona o svobodném přístupu k informacím).

V projednávané věci však žádná z těchto eventualit nenastala. Povinný subjekt, resp. nadřízený orgán, odůvodnili svá rozhodnutí tvrzeními, jejichž relevanci soud vyvrátil, jak je vyloženo výše. Žalovaný ve vyjádření k žalobě ani nenaznačil, že by kromě důvodů jimi uvedených snad mohly existovat i další důvody pro neposkytnutí informace, a soud sám rovněž ve věci neshledal nic, z čeho by existence dalších takových důvodů mohla vyplývat. Za tohoto stavu věci proto Městský soud v Praze dospěl k závěru, že jsou dány předpoklady podle ust. § 16 odst. 4 zákona o svobodném přístupu k informacím k tomu, aby kromě rozhodnutí žalovaného nadřízeného orgánu zrušil i jemu předcházející rozhodnutí povinného subjektu a aby povinnému subjektu nařídil požadované informace poskytnout.

Pokud jde o totožnost povinného subjektu, jemuž byla povinnost požadované informace poskytnout uložena, soud vyšel ze skutečnosti, že žádost o informace byla uplatněna u Policie České republiky, Útvaru pro odhalování organizovaného zločinu služby kriminální policie a vyšetřování, který také vydal dne 2. 5. 2016 rozhodnutí o odmítnutí žádosti. Tento útvar byl však zanikl v důsledku organizačních změn v Policii České republiky, kdy dne 1. srpna 2016 sloučením Útvaru pro odhalování organizovaného zločinu a Útvaru odhalování korupce a finanční kriminality vznikla Národní centrála proti organizovanému zločinu služby kriminální policie a vyšetřování jako útvar Policie České republiky s celostátní působností (zdroj

<http://www.policie.cz/clanek/narodni-centrala-proti-organizovanemu-zlocinu-skpv.aspx>).

Soud má tedy za to, že Národní centrála proti organizovanému zločinu služby kriminální policie a vyšetřování je organizačním nástupcem Útvaru pro odhalování organizovaného zločinu služby kriminální policie a vyšetřování, a převzala tedy kromě jiného též jeho povinnosti vyplývající z žádostí o poskytnutí informace podle zákona o svobodném přístupu k informacím, uplatněných před 1. srpnem 2016. Národní centrála proti organizovanému zločinu je tedy ve věci nyní projednávané v postavení povinného subjektu, a proto soud povinnost informace poskytnout uložil právě tomuto útvaru Policie České republiky.

Soud rozhodl o žalobě bez nařízení jednání za podmínek ust. § 51 odst. 1 soudního řádu správního.

O náhradě nákladů řízení soud rozhodl dle § 60 odst. 1 soudního řádu správního, když žalobce měl ve věci plný úspěch a má proti žalovanému právo na náhradu nákladů řízení, jež sestávají ze soudního poplatku ve výši 3.000,- Kč a z nákladů zastoupení advokátem. Jejich výši soud určil v souladu s vyhláškou č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění účinném ke dni provedení jednotlivých úkonů, tak, že jsou tvořeny dle § 9 odst. 4 písm. d) ve spojení s § 7 odměnou za dva úkony právní služby uvedené v § 11 odst. 1 písm. a), d) [převzetí a příprava zastoupení, podání žaloby] ve výši 3.100,- Kč za každý z těchto úkonů a dle § 13 odst. 3 související náhradou hotových výdajů za každý z těchto úkonů ve výši 300,- Kč. Jelikož je žalobcův zástupce plátcem DPH, je dle § 57 odst. 2 s. ř. s. součástí nákladů řízení rovněž náhrada za daň z přidané hodnoty ve výši 21 %, vypočtená z nákladů zastoupení. Náhradu nákladů v celkové výši 11.228,- Kč je žalovaný povinen zaplatit žalobci do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám jeho zástupce.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje,

v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

V Praze dne 15. září 2016

JUDr. Slavomír Novák, v.r.
předseda senátu

Za správnost vyhotovení:
Jana Válková